

ВПЕРЕД!

РОБІТНИЧА ГАЗЕТА,

орган української соціалдемократичної партії.

Виходить кожного дня о 3. год. пополудни.

Ціна примірника у Львові й на провінції:

== 40 сот. ==

Місячна передплата з пересилкою 10 К.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ:

:- „ВПЕРЕД“, ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА Ч. 3., :-

I. поверх.

Пролетарі всіх народів єднайтеся!

На розказ Начальної Команди В. П. видаємо нашу газету крім звичайного нашого українського письма — також і латинськими буквами. Розказови сьому повинемося тільки з konieczности, бо не хочемо позбавити наших читачів свого рідного слова.

Протест України.

(РТА.) Київ, 9. грудня. „Кіевская Мысль“ пише: Міністер заграничних справ порішив вислати до польського правительства енергійний протест з причини обсадження Львова і Перемишля через польські війська. Приготовується також друга нота в справі присутности польських відділів на Холмщині. Нота біже польське правительство до вицвання військ з сих областей.

Переговори й арештування.

Дня 13. с. м. передано заступникови польської адміністрації у Львові отсе письмо:

„Дня 11. грудня вранці забрано на розказ Начальної Команди польського війська у Львові і вивезено як закладників п'яток заступників українського громадянства у Львові, між ними Юліана Романчука, віцепрезидента ф. австрійського парламенту і д-ра Володимира Старосольського, адвоката у Львові. Перший з них, — то 80-літній, немичний, над гробом стоячий старець; другий — чоловік, який за згодою обох сторін, польської і української, визначений був на парламентарі й мирowego посередника між П. К. Л. та українським правительством.

В імя людськості та загально принятих міжнародних звичаїв закладаємо отсим від членів Української Національної Ради, які перебувають у Львові, рішучий протест проти такого поведіння.

Львів, дня 13. грудня 1918.

Один з львівських членів Української Національної Ради звернувся дня 11. с. м. до члена польського Тимчасового Правлячого Комітету д-ра Леонарда Штала з листом такого змісту:

„Маю честь звернутися до Вас, як до голови бувшої польської угової Делегації, з отсими увагами:

Підчас польсько-українських боїв у Львові веліся між Поляками й Українцями у Львові мирові переговори, які мали характер міжнародного права.

З сєї причини, хоч Торговельна Палата, в якій збирався Польський Національний Комітет м. Львова, лежала по українським боці, правительству Західно-української Народної Республіки ані через думку не перейшло арештувати членів Комітету або взяти їх, як закладників.

На жаль, польські влади поступають инакше. По опущенню Львова українськими властями, остала у Львові якась скількість членів Української Національної Ради, між ними також два члени бувшої української угової делегації.

За пару днів після заняття Львова польськими військами звернувся до них п. Вілем (делегат французької місії з Яс) в імени польської сторони, щоб вони разом з ним поїхали до правительства Західно-української Народної Республіки для ведення дальших переговорів.

Потім у сій справі звернувся до членів Української Національної Ради гр. Скарбек, просячи о висланне делегатів до правительства Західно-української Народної Республіки. Делегатів визначено.

Отже стверджую, що за весь час панування польських властей у Львові польська сторона робить проби формального навязання переговорів.

Однак рівночасно польські влади постійно вдержують иншого роду відносини супроти тих самих людей, з якими ведуть переговори.

А саме 29. листопада с. р. арештувано кількох членів Української Національної Ради і при-

міщено в готелі Жоржа, а за иншими заряджено пошукування. Другого дня арештуваних увільнено, пошукування за иншими занехано й навязано знову переговори.

Тепер арештувано знов деяких членів УНР, пошукуючи за иншими.

Власне на се поведенне польських властей маю честь звернути Вашу увагу. Прошу роздумати, чи годиться арештувати — хочби як закладників, бо говорять, що тепер арештування мають за ціль взяти закладників — людей, з якими вчора ведено переговори? Чи годиться арештувати особи, визначені підчас тих переговорів на делегатів до правительства Західно-української Народної Республіки? Чи годиться арештувати членів бувшої української угової Делегації, з якими при однім столі раджено про мир?

Особи послів від народу до народу все були незаймані.

Чи польська справа більше скористає, коли кількох людей позбавиться особистої свободи, чи коли пошанується особисту свободу людей, з якими ведено переговори?

Не покликуємо на букву міжнародного права, тим більше, що вважаю сі уваги чистою особистими, висловленими тільки у власнім імени, однак міркуючи про те, які відносини запанують у Львові під польським правлінням, не думав я, що буду примушений звернутися до Вас з отсими увагами.

„Польсько-руські“ перттракції.

Польський Тимчасовий Правлячий Комітет у Львові (PKR.) оголошує в нинішніх польських часописах комунікат про стан „польсько-руських“ перттракцій, в якім доказується, що політичні польські чинники зробили все, „щоби заперестати дальший розлив крові“. Досі однак вони не дістали відомости від Державного Секретаріату Західно-української Народної Республіки.

Ми потверджуємо се, що „польські політичні чинники“ справді се зробили, але питаємося, чому вони не вплинуть на пресу, щоби та не писала в так некультурний спосіб і не параліжувала власне їхньої акції?

Факти, обняті в отсім комунікаті обговоримо та доповнимо їх в завтрішнім числі „Вперед“.

Критичне положення.

Для когож воно критичне? Певно не для нас, українського демократичного народу, не для польського робочого народу, не для польських мужиків. Критичне воно для східно-галицьких обшарників. Вони підняли клич „obrony kresów“, підняли клич оборони Львова й тровлять своє суспільство против Українців. Тровлять своє пресою, не перебираючи в средствах. Ратуй, мовля, Польщу перед Українцями, бо вони виколують очі, обрізають носи, вуха, обтинають пальці, насаджують на паль, роздирають дітий і т. д., ще лише не сказали, що — Українці їдять людей. Але можемо бути певними, що коли вони вистріляють вже всю амуніцію з того потворного арсеналу клевети, то же виведуть на поле бою люджерство, а то же ще й потворніші річі.

На тім терплять не Українці, а терпить демократія Польщі. Бо таким тровленням призначується своє власне суспільство до думки, що требаби з Українцями так поступати, і тягнеться польське суспільство в пропасть морального здичення.

Галицькі обшарники по проголошенню Третього Універзалу Київської Української Національної Ради почули, що їм усувається ґрунт під ногами й встановили за всяку ціну відірвати від України бодай східню Галичину, де вони є плянаторами.

Однак у Варшаві прийшло до керми демократичне правительство і звідти знов повіяла для них така сама гроза, як з Києва. Тепер вони в двох огнях. Для замаскування своїх інтересів, підняли вони один лише клич: „Obrona polskości Lwowa“.

Та Українці, — так як зазначили те в відозві до польського населення Львова з дня 6. XI. 1918, що вони ані не заперечують польськості Львова, ані не думають відбирати автономії міста а лише, обстаючи за суверенністю Західної Української Народної Республіки, проголошують її незалежність, — вийшли з міста, щоби тим вирвати панам з рук одну зброю, що, мовляв, Українці напали на Львів. Тоді польські пани почали видумувати найстрашніші вісти про український лад в краю, а з другого боку шукати доріг, якимби чином видерти від Українців яку-так згоду на те, що земельна реформа в східній Галичині не буде переведена. От через те вони й крутяться, як мухи в окропі. Ведуть війну на два фронти: одну против Українців, другу проти Варшави.

Українцям лишилась одна дорога. А нею є згода з правдивим демократичним правительством у Варшаві, а ніколи з відломком польського суспільства, і лише варшавське правительство може дати запоруку тріткості угоди. Пересправляючи з антидемократичним відломком обшарників, ішлиби Українці против інтересів демократії польського народу, яка ані думає загартати українські землі і не думає заспокоювати апетитів своїх плянаторів.

Події в Польщі.

Зі шпальт польської преси все повторюються вісти про реконструкцію варшавського соціалістичного кабінету. Польські буржуазні львівські часописи доносять, що реконструкція наступить ще до різдва. Після донесень сєї преси, антан узнає лише таке польське правительство, в котрім заступлені будуть всі польські сторони всіх трох польських заборів. Боротьбу за реконструкцію кабінету ведуть в першій мірі вшех-поляки з Галичини й Познанщини, до яких по части гравітують галицькі людовці з Вітосом на чолі. Проти соціалістичного правительства виступає остро польське духовенство.

Почавши від 4 с. м. через три дні відбувався в Познані візд чи там сойм Поляків з гуського забору. На соймі тім ухвалено, що варшавське правительство мусить бути коаліційне, що про пруський забір нічого не можна рішати без згоди населення сєї діляниці, заявленося проти влади держави в публічнім, суспільнім і культурнім життю, звернено увагу на небезпеку від большевизму, зверненося о опіку і поміч до коаліційних держав проти німецької антипольської кампанії і поручено свою оборону польському народному комітету в Парижі, а вкінці вибрано Головну Народну Раду, зложену з 80 членів, до якої ввійшло 15 робітників і 7 селян. Посол Сейда заявив, що коаліційне правительство мусить створити сильний адміністративний апарат, покликати армію і на вні вести сильну політику в цілі здобуття найбільших користей. Соціальної революції Польщі не потреба. Революцію нехай роблять правительства, що програли війну. Польський нарід вийшов з війни побідоносцем.

„Naprzód“ доносить зі зборів в Тарнові, що там виступлено проти познанських вшехполяків, які приїхали до Варшави на золотім волі, домагаючись для нього найбільшої влади.

Другий день зїзду ППС.

Другого дня зїзду польських соціалістів у Варшаві ухвалено резолюцію, яка стверджує, що народне правительство мусить домагатися утривалення республіканського порядку в цілім краю. Зїзд супротивляється всякій окупації Польщі. Зїзд не годиться на реконструкцію кабінету, ані на утворення безпартійного фахового кабінету. Зїзд осуджує погроми жидівської людности, протестує против усунення червоного прапору з королівського замку та взиває польських робітників на Горішнім Шлезку та в Познанським до підйому рішень за прилученням тих земель до Польщі.

Збараж.

Зі Збаража дістали ми вістку, що повітовим комісаром вістав т. д-р Мирон Вітошинський. В цілім повіті панує вірцевий лад і чорядок.

Бої у східній Галичині.

„Arbeiter-Zeitung“ з дня 9. с. м. подає під сим наголовком отсі вістки з Кракова: „Привернено телефонічну звязь між Львовом і Краковом. Після донесення з Тернополя, прибуло там 1000 українських козаків, яких приняла українська людність з великою радістю. Козаків сих прилучено до української армії, яка безустанно одержує підкріплення від східно-галицьких селянських мас. Українських селян уоружується в крісі і артилерію і влучається до армії. Також з російської України надходять безустанно селянські відділи, які уоружується. З сеї обставини заключають, що Україні приготуються знову до великих боїв, які мають за ціль відзискання Львова“.

Українська армія в східній Галичині одержує безперестанку поміч з Придніпрянської України. З тих фактів виходить — пише „Kurjer“ — що Україні приготуються до нових боїв з Львом.

З Самбора, Бучача й Хирова прибула до Кракова депутація, яка просить помочи проти „гайдамацьких банд“, які мають волочитися в тих повітах, рабувати, палити й грозити різнею. Згадані члени розказують, що відділ козаків з України, зложений з більше як 2.000 людей, заняв Самбір і Дрогобич. Ті козаки мають палити двори.

З добромиського повіту доносять, що українські „банди“ зрабували двори в повіті.

Після донесень з Кракова німецькі війська, які ще не виїхали з України, мають вертати домів через Галичину та — „по дорозі“ помагати „українським бандам“, які борються з польським військом в Галичині. Німецькі війська мали вже навіть знищити та попалити польські села.

„Kurjer codzienny“ а за ним „Wiek nowy“ доносять, що головною кватирою українських „банд гайдамацьких“ є місто Стрий, а шефом штабу є майор Пан, очевидно, Німець — тільки ще не знати, чи австрійський чи пруський..

Чи не забагато?

— „Польща зірвала зносини з Росією — бригадир Янушайтс горячково організує війська на литовські „губієже“ — генерал Івашкевич веде дивізію на білоруські землі — диктатор Пілсудський висказує уявлення летунам за оборону східної Галичини — Полковник Галица заняв Спіль — з Кракова відходить 1.000 жовнів на Шлезьк проти Чехів — організується армія на оборону Познаньщини“...

Панове, чи се не забагато на один раз?!

Жінка.

Пригадую собі оповідання мого ученого друга:

„Коли я був малим, вела мене за руку моя печалива мати. Молодим я заручився, а тоді була ангелом мого життя суджена. А коли я подружився, здержувала мене від всіх приман і спокус світа любов моєї сердечної жени. Вона була моїм приятелем, повірником. Вона стежила за моєю працею, раділа нею і була чи не найсипатичнішим моїм критиком, хоч тодішні жінки не мали нагоди здобути таке образування, як нинішнє молоде покоління. І так під подихом любови матери, судженої та жінки перейшов я дуже щасливо моє життя“.

І дійсно, жінка може стати душею, провідною зіркою мушини. Але вона може бути також його прокляттям.

Бо чи не страшна така мати, що сина, який приніс домів зрабувану з жидівського склепу шубу, називає героєм, лицарем, багатиром? Або чи не прокляттям для мушини суджена, чи жінка, що серед боїв марнує разом з ним час випочинку й кервавий гріш по каварнях і шинках? Я був все спокійним чоловіком, а однак нераз розстрілявши був голову обоїм, йому і їй за те страшне згіршення, яке вони давали другим людям своїм поведінням по прилюдних льокалях, до яких я й так дуже рідко заходив. Я бачив картини гідкі та плюгані. Пристрасні й заняті алькоголем лица, жадоба надуживання була чимсь так страшним, що я з відразою відвертав від сих картин мій зір. На таких картинах розпадалася Австрія, доки не скончалася.

Ведуться бої на українській землі за нашу волю і будучину. Треба нам військової старшини і жовнів, чистих як слеза. Хто має в руках провід, повинен своїм підчиненим давати примір у відвазі, хоробрості, здержанім життю. Жовнір повинен бачити в поведінні свого на-

ставника ідеал своїх власних почувань, думок і поривів, а не жерело надуживання і розпусти.

А українські жінки і дівчата нехай тямлять, що вони можуть бути ангелами, або прокляттям не тільки мушин, але й свого народу.

І проклятою нехай буде пам'ять такої жінки, чи дівчини, що серед бою за волю нашої землі не була ангелом, а несла прокляття і розтрій у ряди нашого війська.

К. С.

Що чувати нового?

На повнім засіданні РКЛ. (польської комісії ліквідаційної) в Кракові дня 10. с. м. львівські делегати представили цілу грозу теперішнього положення Львова й околиці. Внаслідок того РКЛ. звернулася до варшавського правительства о безпроволочну висилку війська до Львова та о правильний побір рекрута.

З Варшави доносять, що відпоручник Польського Національного Комітету в Парижі проф. С. Грабський конферував з Пілсудським і Морачевським в справі реконструкції кабінету. В тій самій справі конферуватиме він з польськими провідниками в Кракові.

Нарев, Двинськ та Минск попали в руки большевиків.

„Głos lubelski“ доносить, що Волинь і Холмська земля знаходиться в українським огні. „Банди“, якими проводять, очевидно, німецькі офіцери, палять панські двори.

В понеділок відбули представники Галичини з Пілсудським довшу нараду в військових та адміністративних справах.

„Kurjer Warszawski“ доносить, що посли, які прибули до Варшави, жадають безпроволочної висилки регулярних військових відділів, бо з Галичини витягнуто цілий військовий матеріал.

З поручення генерала Сосновського знято червоний прапор з варшавського королівського замку.

В Чехах на останнім засіданні Національної Ради ухвалено знести всі титули, ордери та шляхотський стан. Полишаються лише титули доктора та інженера.

Між Словаками почався рух за утворенням осібної словацької держави, зовсім відокремленої від Чехії.

Воєнна ситуація.

Варшавський генеральний штаб в комунікаті з дня 11. с. м. доносить: Над Дрогобичовом польський відділ розбив далеко сильнішого противника. Неприятель атакував безуспішно Любачів. В рядах неприятеля завважано рос. полонених, вертаючих з неволі. В Перемишк-ім і коло Львова положення без зміни. — В комунікаті з 12. с. м. подає: На полудне від Мостиск занято по двогодинній боротьбі село Рупевичі (чи не Крукеничі? — Ред.). На північ від Львова польська артилерія острілювала з добрим успіхом окопуючихся ворогів. Між Лясками мурованими а Малеховом на полудне від Потиліч малі бійки з українськими бандитами. На полудне від Рави руської коло Камінки стверджено ворожі відділи в російських мундурах. В Томашівським, Перемишк-ім і Володимирівським нема змін.

Боевий комунікат ген. див. Лесневського з 11. с. м.: Польські відділи забрали по завзятій боротьбі Крукеничі на полудне від Мостиск. Артилерія острілювала з успіхом українські позиції на полудне від Львова. Позатим, з військом вістунових операцій, проминув день без змін.

НОВИНКИ.

— Про „звірства“ Українців шириться нечувана нісенітниця. За буржуазними газетами, які випикують на Українці несотворені річі, несовісні люди й собі роблять сплетні. І так пущено нову поголоску, начебто заклад сиріт в Дрогобичі коло Миколаєва Українці розбили, старших дітей забрали до війська, а молодших вимордували. Самозрозуміла річ, що серед родичів, які мають діти в тім закладі, повстало занепокоєння, тимбільше, що не можуть з закладом скомунікуватися. Можемо однак всіх заспокоїти, що заклад стоїть цілий, далі, що Українці дітей до війська не беруть, а вкінці, що всі діти є здорові та мають належну опіку й поживу. Не слухайте несовісних баламутів!

— Недостача відповідної скількості поживи у Львові викликала велику доріжню. Вчора на ринку продавано 1 літру (1 кг.) муки по 14—18 корон! Бараболу, хліб та інші середники поживи купується просто за неймовірні ціни. Масло можна дістати „за протекцією“ за 150—200 корон за 1 кг Миський Заряд настановив вправді максимальні ціни, але ніхто їх не придержується, ні продаючий, ні купуючий. Ізза недостачі від-

повідної скількості средств поживи, кождий купує, що може і по якій будь ціні, щоби лише до дому дещо принести. До великих тортур людности належать ще т. зв. „ogonki“, в котрих бідні жінки стоять цілими годинами. Треба признати, що про всі ті недостачі пишуть і польські газети.

— Відгомін погрому на львівським університеті. Варшавський „Monitor“ доносить: Професори львівського університету д-р Шор і д-р Алерганд прислали академічному сенатові писемну заяву, що по причині нечуваного погрому Жидів у Львові зрікаються читання своїх викладів на сім університеті. Більшість жидівських студентів на львівським університеті рішили покинути сей університет і зажадати звороту своїх документів.

— Погром в Володимирі Волинським. „Głos robotniczy“, орган ППС., з дня 7. с. м. доносить: Після львівської кровавої огида довершено гірший ще погром в Володимирі Волинським. Вістки, привезені від визначних мужів довіря правительству доказують, що в Володимирі Волинським підпалено дома нафтою і живцем горіли жертви. Про ці злочини мовчить преса.

— Що се значить? Вчора знято з ратуша всі коаліційні прапори, а саме американський, англійський, французький і інші. Яка причина позимання тих прапорів з ратуша — нам невідомо. В місті серед Поляків ся справа викликала різні толки.

— Напад на залізницю коло Кракова. В середу, на одній залізничній стації коло Кракова, трох мушин в військових мундурах і узброєних війшло до возу І. кляси та розпочали ревизію у подорожних. Від одної графині, властительки дібр, забрали 28.000 рублів готівкою та біжутерію, вартости 500.000 корон. Завтра а може ще й інші напише певно „Gazeta codzienna“ і „Kurjer krakowski“, що ті три „контрольори“ були — „гайдамацькі бандити“!

— На піддержання українського робітничого дневника зложили вчорашнього дня (в кононах): Сильвестер Гарасимович 100, Приятель № 2 30, Приятель № 3 10, Маруся Кендель 7, Наталя Завадська 5, Маруся і Дарка Дівчинівні 5, Проф. Тисовський 30, В. Ф. 2, Софія Охримовичева 10, Федакова Марія 10, А. Затея 20, С. П. 20, Демків 20, Анд. Скв. 20, В. С. 20, Волянська 10, Галя Ріпель 10. Разом 329. — В ч. 12. вкраслася в виказі помилка; місто Андрій Сполітакевич має бути Андрій Сливинський 10.

— Льональ Львівського Українського Горожанського Комітету знаходиться при вулиці Руській ч. 3. другий поверх.

— Просимо всіх, хто їде чи йде на провінцію, забрати з собою „Вперед“, бо через недостачу комунікацій, не можемо розсилати нашої газети. Просимо зайти до адміністрації (вулиця Руська ч. 3, I. поверх).

— Перелисна редакції. К. Г.: Друкувати тепер неможливо. — М. П. Також не можна.

Останні вісти.

Інтернуваний президент б. австр. парл. Юліан Романчук вернув з дороги з Перемишля до Львова 12. с. м. вечером і перше всього був сьогодні в полудне в нашій редакції. Вернув здоров і піднесений на душі.

Оголошення приймається по 1 короні за один петітовий рядок. За зміст оголошень редакція не відповідає.

20—30 корон денно може кождий, мушина чи жінка, легко заробити. Зголошуватися до адміністратора „Впереду“, при вулиці Руській ч. 3., перший поверх. 1—6

Стельмах пошукує заняття. Може правити й иншу роботу. Відомість: вулиця Сикстуська 23, у дозорці. 1—8

До дарування хлопчик в віці трох тижнів. Зголошуватися: вул. Гродайських ч. 9, партер. 1—2

О. СЕЛЬСЬКИЙ, СТРИЙ. Я здоров. Як Маня? — Роман. 8—8

В. УСТИЯНОВИЧ, СТРИЙ і КОРЕНЕЦЬ, ТЕРНОПІЛЬ. Ми всі здорові й безпечні. — Деніс. 2—3

Читачів „Впереду“ прошу повідомити ІВАНА МЕЛЬНИЧУКА з КРИЛОСА, п. ГАЛИЧ, що його син живе на місці, де був. Пан у Відні. — Гринь. 1—3

Читачів „Впереду“ прошу звідомити АДВОКАТА ФІШЛЕРА в СТАНІСЛАВОВІ, вул. Третього Мал ч. 1, що жена і дитина здорові; просять о вістках. 1—2

ГРИЦЬКУ! Помешкання Галі нерушене. Ми здорові. Здоровимо Тебе і Дорка. — Осип і Лев. 1—2

О. ЗАЯЧКІВСЬКИЙ в ЗВАРАЖІ. Прощу повідомити Олю, Стрийка і Олесків, що ми здорові. — Юзьо Г. і Юзьо І. 1—2

РАБІН ЙОСИФ ЛЯНДАВ в БОЛЕХОВІ. Ми здорові. Ласкавих читачів просимо о повідомленні. Браття Дінгот, Бравер і родина Курц. 1—4

Ширіть скрізь свою робітничу газету, передавайте її з хати до хати, з рук до рук! Збирайте складки на пресовий фонд „Впереду“!